

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок ч. 10, П. пом.
Конто почт. шадн. 504-060.
143.322.
Адреса для телеграм:
„Діло“, Львів.
Головний Редактор прий-
має від 11—12 год. перед-
полуднем.
Рукописи не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5-00 зол.
Чвертьрічно 15-00 „
Піврічно 30-00 „
Річно 60-00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ:
В Америці 1 долар, фран-
ції, Голландії, Бельгії 20 фр.
фр., Чехословаччині 30 ч. к.
— в усіх прочих краях по
7-50 зол.

Телеф. Редакції 23-41.
Друкарні: 23-26.
В СПРАВІ ОГЛОШЕНЬ
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

Сенат закінчив свої наради.

ПРОЕКТИ ВИБОРЧИХ ОРДИНАЦІЙ ПРИНЯТІ.

У четвер передполуднем почалось пленарне засідання сенату у справі проектів виб. ординації до союму і сенату та проекту закону про вибір президента.

На урядових лавках засіли члени уряду з трем. Славеком, державні підсекретарі та вищі урядовці. На вступі марш. Рачкевич виголосив промову, присвячену пам'яті покійного сенатора Моца. Опісля референт сен. Левенгерц реферував проект закону про виборчу ординацію до союму. Підкреслив, що ординація забезпечує рівне, загальне, безпосереднє і тайне право голосування; творчість одиниці і суспільності вважає підмогою збірному життю. Ставить внесок, щоб сенат прийняв проект закону в тексті, який устійлив сойм. Якщо ординація матиме якісь помилки або недомогання, можна буде їх усунути пізніше.

В дискусії промовляв перший сен. Гломбінський (снд.). Новий сойм буде залежний від уряду, нова ординація доведе до розполітикування усіх установ, яких представники входили до окружних колегій. Це доведе до зросту бюрократії. Ендеки не візьмуть участі у виборах.

Сен. Возницький (люд.) нарікає, що нова конституція і проекти виборчих ординацій відбирають права польському людові, які дотепер мав. За відзискання цих прав буде вестись боротьба.

Сен. Клушинська (ППС) виголосила довшу промову з гострою критикою проекту. Запевняє, що відібрання політичних прав польським масам доведе до внутрішніх потрясень. Тому польські соціалісти збойкотують вибори до союму, які переводитимуть на основі виборчої ординації клубу Б. Б.

По короткій перерві промовляв сен. Юліан

Павликовський (Укр. Клуб). Представники українського народу в соймі і сенаті боролись за територіальну автономію, щоб при зміні політичного устрою в рядах нової конституції забезпечити собі права природного розвитку. Поправки, що їх зголосили українські послы, сойм відкинув. Ці поправки промовець далі підтримує. Український Клуб переконаний, що сповнив свій обов'язок до кінця остерігаючи перед помилками, які вже не раз затяжили злощасно на польсько-українських взаєминах.

Сен. Міхейда (х-д і НІР) та сен. Васютинський (снд.) гостро критикували проект. Сен. Ута (нім.) заявив, що його клуб буде голосувати проти проекту.

Опісля промовляв сен. Іван Макух (укр. рад.). Виборчі округи кривдять українське населення і відбирають змогу вибрати власних представників. Це в першу чергу торкається Лемківщини. Підляша і Холмщини.

По промові сен. Богушевського (ком.) і відповіді сен. Еренкрайца (ББ) відбулось два поїменні голосування. У першій голосуванні за внеском сен. Клушинської (ППС), щоб відкинути проект виборчої ординації голосувало 25 сенаторів проти 62.

Опісля сенат прийняв проект виборчої ординації до союму, відкинувши всі поправки опозиції 64 голосами проти 24. Віддано дві картки білі.

Після того сен. Роман зreferував проект виборчої ординації до сенату, який теж сенат прийняв, відкидаючи всі поправки опозиції. Вкінці після прийняття проекту закону про вибір президента маршал сенату замкнув засідання сенату. Таким чином надаличайна сесія сенату закінчила свої праці.

Перед поворотом Габсбургів до Австрії.

ВІДЕНЬ, ПАТ. Рада міністрів пропонує державній раді проект закону, який касає заборону мешкати Габсбургам в Австрії. Одночасно проект закону уповажнює уряд поступово звертати Габсбургам приватне майно, якщо воно не має мистецької і наукової вартості. Крім того проект передбачує, що права третіх осіб які їх у міжчасі придбали, не будуть порушені. Рада міністрів стоїть на становищі, що цей проект закону частинно направляє заподіяну кривду Габсбургам і одночасно забезпечує найважливіші інтереси держави і населення.

У розмові з представником агенції Райтера архикап. Отто заявив, що не вернеться до Австрії, доки не згодяться на це всі зацікавлені партії.

ПАРИЖ, ПАТ. Аваз повідомляє: Державна рада одноголосно прийняла проект закону у справі Габсбургів. Закон позваляє видавати австрійські пашпорти Габсбургам, але не дозволяє на побут в Австрії. Крім того запевняє родині колишньої цисаревої Зити скромну платню та забезпечує побут за кордоном.

ВІДЕНЬ, ПАТ. Міністр закордонних справ Серпер-Вальденер заявив: Прийнятий закон не

має нічого спільного з приверненням Габсбургів. Привернення монархії покищо неактуальне. Закордонні держави можуть довіряти слову австрійського уряду, що не оголосить ніякого закону, який довів би до ускладнень в Європі.

НЕЩАСЛИВИЙ КРОК.

ПАРИЖ, 5. 7. ПАТ. „Пті Парізієн“ пише, що зміна статуту Габсбургів є нещасливим кроком. Віденський уряд повинен був здержатись тепер від подібного виступу. Щоденник побоюється, що Прага, Букарешт і Білгород, себто держави Малої Антанті вважатимуть привернення монархії Габсбургів за притоку до війни. Одним словом французька преса побоюється, щоб новий закон не довів до нових ускладнень у середній Європі.

Зате провідник австрійських легітимістів барон фон Візнер в інтерв'ю з кореспондентом „Пті Журналь“ заявив: Традиційна монархія є єдиним засобом, який забезпечить Австрії рівновагу і незалежність. Сукцесійні держави не мають чого боятись з привернення монархії, бо поворот Габсбургів може спинити зріст пангерманізму.

Протест проти співпраці радикалів зі соціалістами і комуністами.

ПАРИЖ, ПАТ. Пфайфер, колишній генеральний секретар і заступник голови радикальної партії зголосив димісію на руки голови партії м-р. Еріота. Як мотиви подав, що радикально-соціалістична партія все більше хилиться до співпраці зі соціалістами і комуністами. В останній місяці партія довела двічі до кризи уряду, яка

не мала ніякого змісту і була небезпечна. До того 14. липня радикали будуть офіційно дефілювати з комуністами і соціалістами. І замість виступити проти фашистів і комуністів, прилучаться до одних проти других, з чого користують міжнародні елементи.

Відкинули касацію мемельських німців.

КОВНО, 5. 7. ПАТ. Найвищий суд, майже по двох місяцях виготовив мотиви присуду, яким відкинув касаційну скаргу засуджених у т. зв. мемельській процесі. Після пересадання

мотивів воєнному трибуналові присуд став правозначний. Тепер трибунал зарядить конфіскацію майна засуджених та замінить в'язницю

ПЕРЕД НОВОЮ ФРАНЦУСЬКОЮ РЕВОЛЮЦІЄЮ?

Львів, 5 липня 1935.

Всі знаки на французькому небі й французькій землі вказують на те, що край той же не і швидко і певно до кривавої розправи двох непримирних тамошніх таборів, розправи, яка завжди неминує мусить приходити тоді, коли між двома суперниками вичерпана всяка словесна дискусія, а їхній хист організаційний та віра у слушність справи, полонена з вродженим темпераментом, не дозволяють замишати поле противників. Досить сказати, що відносини у Франції дійшли до того, що існують організації, які вже нині мобілізують сестри милосердя та медикаменти, потрібні для жертв — громадянської війни! Тому казати про громадянську війну у Франції це ніяка ересь і ніяке сербильшення: це просто найактуальніша проблема, від якої залежить „бути—не—бути“ державного устрою Франції. Нічого й казати, що наслідки громадянської війни одні не тільки на перипетях внутрішнього характеру: на випадок яких-небудь поважніших внутрішньо-політичних потрясень у Франції — змінилась би відразу ціла міжнародна конюнктура. Адже великодержави, якої громадяни займаються вирізуванням самих себе, автоматично перестає грати роль могутнього регулюючого міжнародного чинника, — її міжнародний престиж летить стрімголов і завжди може докотитись до місця, в якому починається встрашування чужинських сил у внутрішні справи хворого, небезпечного для сусідів своїми заразками, організму. Історичні прецеденси з тією самою Францією дають право до міркувань на цю тему: з початком XVIII ст. за панування Людовика XIV, люди теж називали фантазією те, що під кінець того століття робили лп. Дантон, Робеспіє і Мара, — на початку XIX ст., після коронації Наполеона I, також злочинною фантазією було б розгортати примарні образи комун з весни 1871-р., та й у 1919 році були у Франції висміяні кожного, хто лепетав би тоді про міліони французьких фашистів і комуністів, які взаємно погрожують собі не тільки „невинними“ револьверами, але власними летунськими ескадрами й організованими на військовий лад кадрами фанатиків.

Внутрішня ситуація Франції справді трагічна. Її трагізм ось у чому: 1) терсирний устрій, побудований на конституції з 24. II. 1875., з його витвореними парламентарними зичалями та при існуючій одночасно господарській кризі, — ніяк не може втриматись; 2) упадок кабінету Думерга і чергових двох дальших кабінетів та нинішня хитка підстава кабінету Ляваля вказує, що переведення реформи конституції мирним і легальним шляхом абсолютне неможливе, а евент-нові вибори також не дають ніякої надії на таку поправу міжпартійного відношення сил, щоб така легальна реформа

Позаду табору під лісом, було 6 окремих пральних кухонь; крім цього чотири на секціях та одна центральна пральня за стайнями. Пральні були вибетоновані й улашдені якнайпрактичніше. Все в них було повно жіноти. Для старців і немічників були улашдені окремі захисти в чотирьох секційних бараках; для дітей у двох. Крім цього були ще два сиротинці, а впродовж 1916. року заложено особливі захисти для дівчат і хлопців.

повіді по польськи. А польські чинники польонізацію вважають за побажання.

Поляки не хочуть вірити в існування білорусів, як колись не вірили в існування литовців. А білоруси хоч і не мали ніколи своєї власної держави, то вони є народом повним животних, ще несвідомих сил. Іван Станкевіч, національний історик білоруський, доказує в своїй розвідці: „Про початки народів білоруського й українського“, що його народ існував уже в передісторичних часах, що від половини XIV в. білоруси були знані сусідам під назвою Литви, а слово „білоруський“, як означення мови з'являється під кінець XVI в. (це останнє potwierджує й український історик Кордуба).

Свято 25-ліття білоруського театру відбулося у Вильні в салі Консерваторії в травні н. р. („угодки“ то є річниця). Перший білоруський театр повстав у Вильні 1910 р. Свято розпочав реферат, в якому молодий білоруський інтелігент порівнював м. ін. 1910 рік у білорусів з 1848 р. у чехів. Описав, як у 1910 р. перший раз задзвонила публічно білоруська мова. Перше білоруське представлення відбулося тоді у Вильні в салі „Апольо“, де тепер є литовська гімназія. Закінчив окликом на честь білоруської „батькащини“. По „рефераті“ слідувала одноактівка „Тині“, драма знаного білоруського письменника Францішка Олехновича, що студіював у краківській драматичній школі 1903-4 р. (за Пшибишевського); це „репортаж і денникар і автор повістей, і драматург, і суспільний діяч, який ціле своє життя посвятив праці для білоруського народу; в'язень у царських часах; переслідуваний через всякі уряди, які лише були на Білорусі, вкінці в'язень ГПУ на Соловках, звідки вернувся до Вильні, де в газ. „Слово“ написав у 1934 р. „В клішках ГПУ“. Описав була його ж одноактова гротеска „Чорт і баба“. Накінець були білоруські народні танці і пісні. Чотири пари перебраних учеників (-иць) білоруської гімназії відтанцювали „лявоніху“, національний білоруський танець, який танцюють на сільських вечорницях з притулюванням і прихляскуванням. Гарний був хор молодих дівчат, що за спеною співав білоруську гагілку: „Скажу цябе дзіво найдзівнеіше — Весна красна на весь свет..“

Ентузіазм був великий. Саля повна. Білетів не стало вже від раня. Повно вишиваних рубаш, гафтованих фартухів і жіночих сорочок. Веселі настрій. У перших рядах група старших панів, студентки і студенти, трохи учителів і білоруських інтелігентів, вождів білоруського народу і суспільних діячів.

яке його намір) написати козацьку історію, одначе популярним способом, способом, який цілком розумілаб кожна людина з народу, а це уважав би за найлегше розмістити в докладному хронологічному порядку пречудові українські історичні думи, додаючи лиш у тих місцях, де переривається хід оповідання, нарацію цього самого духа й роду. Сказав мені, що розпочав навіть цю працю й довів до часів Хмельницького. Я прохав його показати мені. Згодився на це й позавчора увечері читав мені ці думи. Кожна доба творить окремий рапсод: отже перший образ спокійної Володимирової Руси й набігу Батия на неї, другий татарських утисків і Гедимінового виволочення, третій гетьманство Лянцкоронського, четвертий початок Олічи за Дашкевича, пятий Сверговський, шостий Богданко Рожинський тощо. Мабуть знаєш деякі із славних історичних дум, поданих у збірнику Мажимовича, які я навіть переклав, отже ті, які сам Куліш мусів дороблювати, зовсім того роду, що тамті: проста епічна нарація випадків у вірші окремою крою поетичного речитативу, або навіть прози, але завжди такої простої й природної, немцє вона дійсно моглаб поміститися в устах народу й розумів би її кожний слухач думи, яку співає бандурист під плотом села, або на ярмарку. (Ніколи не треба спускати з уваги цієї історичної популярності, яку заховує поет найдокладніше в умисному намірі). Хоч посилав тобі декілька зум із цього збірника, знаю добре, що, відірвані від цілоти, вони не зроблять на тебе того вражіння, що на мене, коли я слухав їх одні по одних, бо мов вражіння було цілком того роду, що перешите в часі читання „Mindowsa“. Знов побачив я своїми грішними очима епопею. А хоч, як я сказав, автор скорочував тільки й доповнював ютову річ, одначе щойно в цій повноті виштовгакий великий успіх, бо був це справжній епос із найбільшою єдністю, героєм якого був увесь народ, а доля цього народу, як окремої людини, розвивалась як кожним ступнем, від пісні до пісні, що творить найвеличавший і славе безприкладний вигляд.

(Докінчення буде.)

Шкода, що не було привіту від українських театрів, ані зі Львова, ані з краю. Для нас найцікавішим є у білорусів сильний і стихійний відпир від польонізації і русифікації. Латинники білоруси повинні учити нас, як українців-латинників зберегти перед польонізацією.

Білоруси уживають і латинських букв (для латинників) і кирилиці (для православних) і якось ті азбуки годяться у них.

Молодий білоруський літерат Володимир Бернекович у розвідці про білоруську літературу ганить у ній партійництво і агітаторство, а накликає молодих білоруських літератів до культурної праці, бо „гмаху народної культури

не збудує жадна партія“, лише збірний чесний труд.

У самому Вильні поборює себе кілька білоруських партій (організацій), що орієнтуються і політично і дейно на різні сторони. Бернекович закінчив свою статтю гаслом:

„Беларусі! Хай слова гета
Будзіць нові дух між нас,
Нам добро яе — то мета
І найвижши наш наказ“.

Того зрозуміння бажає братньому білоруському народові також український народ.

М. Миханько.

День українських півосель у Львові.

Неділя 7. липня н. р. це день львівських півосель. У всіх церквах Города-Льва відправляється цього дня в полудне Служба Божі, на яких вісімсотна діточа громада стане перед престолом Господнім, щоби умотити благословення для цієї важкої виховної праці, яку тепер зчиняємо. На час 7 тижнів 800 наших убогих дітей матиме опіку, цілоденний харч, здоровий воядух та сонце. В оточенні повним сердечної любови набиратимуть діти сили до цілорічної праці в школі, набиратимуть любови до краси та добра. Цього дня відбудеться під церквами збірка на півоселі. Не хай ніхто не відмовить своєї жертви на переведення цього гарного діла. Комітет запрошує всіх приятелів молоді загостити на півоселі, які зор-

ганізовано в таких дільницях: 1) Площа Юра; 2) Школа на Супінського; 3) Школа на Жовківській; 4) Школа на Личакові; 5) Школа на Клепарові; 6) Школа на Левандівці; 7) Знесенія Старе; 8) Богданівка.

Комітет прохає усіх тих, які мають змогу виїхати на літній час зі Львова, згадати про наших дітей, які мусять провести ціле літо у душному місті та прийти з допомогою Комітету, що докладає всіх зусиль у тому напрямі, щоби й убогі діти перевели час літніх ферій з користю для душі і тіла.

Жертви прохавмо складати в Центробанку, вул. Третього Мая на конто півосель.

Комітет.

Про що говорили у Берліні.

Офіційний комунікат про берлінські наради.

БЕРЛІН, ПАТ. По дводенній візиті мін. Бека у Берліні у четвер вечором оголошено такий офіційний комунікат:

Дводенний побут польського міністра у Берліні дав нагоду до вичерпуючих розмов канц. Гітлера і німецького уряду з мін. Беком. У цих розмовах, які велись в приязній атмосфері, обговорено справи, які в першу чергу торкаються Німеччини і Польщі та загально-європейські справи. Розмови виявили одностайність поглядів. Комунікат стверджує, що польсько-німецька заява з 26. січня 1934 р. виявилась під кожним оглядом доброю не тільки у взаєминах між обома державами, але як безпека мира в Європі. Мін. Бек підкреслив, що заява канц. Гітлера дня 21. травня н. р. головню бажання канцлера щодо зміцнення польсько-німецького договору знайшли живий відгук у Польщі. Польща бажає теж щиро затиснення добросусідських взаємин з Німеччиною. Оба уряди будуть в майбутньому

вдержувати тісний контакт і посвятять усі свої сили для мира в Європі.

Мін. Бек в інтерв'ю з журналістами підкреслив приязний тон своїх розмов з канцлером Гітлером та міродатними німецькими міністрами. Вказав на корисні наслідки німецько-польського порозуміння з 26. січня 1934 р. не тільки для обох держав, але для адержання миру. Німецьких журналістів просив повідомити прилюдну опінію про мін. вражіння, які викликали сердечне прийняття його з дружиною у Берліні.

Мін. Бек з дружиною, амб. Ліпським і товариством відвідав теж прем. Герінга в його віллі, яка лежить 60 км. від Берліна у Шорфгайде. По щирій гостині вернувся до Берліна і в год. 10.40 вечором відїхав з дружиною до живця Райхенгау у полудневій Німеччині. На двірці мін. Бека прощали мін. фон Найрат, державний секретар Майснер в імені канц. Гітлера та вищі урядовці і представники преси.

Автоматичні телефони й нова тарифа.

Пояснення Дирекції ПАСТ-и про автоматизацію і нові ставки.

Оноді у Дирекції львівського відділу ПАСТ-и (Польської Акційної Спільки Телефонічної) у Львові відбулася пресова конференція, на якій приїзді із Варшави директор Клевін і шведський інж. Гегберг давали пояснення про реформу, яка в найближчому часі зустріне львівських абонентів. Отже у Львові від жовтня н. р. будемо мати телефони з мірником („лічник“) і новими оплатами. Будуть дві оплати: 15 зол. за 75 розмов місячно і по 8 сотиків за кожну надконтингентову розмову, і — друга тарифа — 22 зол. за 200 розмов місячно та по 7 сот. за кожну додаткову розмову. Дир. Клевін впевняв, що 15 золотовий абонамент на 75 розмов місячно зможливіть стати абонентом телефонів чинським тим особам та дрібним кущам чи ремісникам, які більше розмов не потребують з другого боку телефон за 22 зол. заступити у більших торговельних підприємствах (тепер 33 зол.) нинішню дорожку тарифу. У прилюдних установах і домішках можна буде завісити пушки, до яких мусять вкидати оглагу ті, що хотять користати з апарату. Досвід з новими тарифами у Варшаві, Лодзі й Любліні доказав, що скількість абонентів не зменшилася, а навпаки зростає: у Варшаві за три місяці прибуло 56.000 нових абонентів, з чого 74 припадає на абонентів по 15 зол. Тарифи не встановляють навання, лише обраховують й на підставі довголітньої статистичної практики (у Варшаві потайки введено на кілька місяців мірники для обрахунку скількості ведених розмов), при чому при калькуляції береться під увагу покриття експлоатаційних видатків, обслуговування чужого капіталу і зиск не вище 12 проц., бо умова з державою передбачає при вищому зиску знижку тарифу.

Існують три роди тарифу: Швеція і Данія призначає абонентів постійну групу з означе-

ною скількістю розмов на рік, а коли абонент переступає ту скількість, автоматично переходить до іншої групи; в Англії, Норвегії і Швейцарії існує постійна місячна оплата та одна постійна оплата за певну скількість додаткових розмов; у Польщі застосовано третю категорію тарифу — подвійну контингентову оплату й оплати за окремі додаткові розмови.

Щоправда, дехто буде платити дорожче, ніж тепер, але нововведена тарифа виходить з заложення, що хто більше користає з телефону, той має більше платити. Зрештою, ПАСТ мусить стосуватись до тарифу у державній сіті телефонів, з тою ріжницею, що держава стягає з ПАСТ-и податки, а сама їх від своїх телефонів не платить. ПАСТ придбала вже в Польщі великий маєток, має його тут сьогодні 160 міліонів шв. кор., здебільша у будинках, але, згідно з умовою, ще за 12 літ, себто з кінцем добутої концесії, весь маєток інвестований у Польщі, переходить на власність польської держави. Які великі інвестиції вимагає ведення телефонічного підприємства на велику і новочасну мірку, про це каже й оця остання реформа з автоматизацією телефонів. Вправді кожна раціоналізація підприємства в остаточних вислідах приносить підприємству зиск, проте тепер треба виложити 4 міліони золотих на автоматичну станцію у Львові, не рахуючи коштів монтажу. Яка користь для абонента з автоматичних телефонів, нічого й казати: не треба бути залежним від зручності, пильності, діннства, хімер чи болю голови телефоністки, не треба ані хвилини чекати, лише негайно дістається положення з викликанням (накрученим) чи слом. Тратить при цьому у львівському відділі посаду 110 телефоністок, але вони дістають відшкодування, крім того на їх місце приходить більша скількість механіків.

Нинішня нововведена тарифа, заявив акціоні представник ПІАСТ-и, не є остаточна. Вона є затверджена міністерством почт і телеграфів (уряд має 50 пр. уділу), але коли життя викаже її нестійкість, тарифа буде теж змінена. Покищо жалі і претенсії абонентів не є слушні, а практика вказує, що з часом і самі абоненти признають правду за новою тарифою. Інша річ, що та реформа змушує і абонентів до реформи своїх розмов, примушує їх більше рахуватися з апаратом та більш ригористично виступати проти всіх, що беззавгодно використовують їх апарат (головно домашня прислуга).

Після вище зреферованої заяви дир. Клевіна присутні журналісти давали запити й розвідали всілякі уваги на тему доцільності нової тарифи. Тому, що телефон нині стає шораз більше навіть у нас предметом першої необхідності, ця справа цікавить широкий загаль. Призною вісткою для загалу буде те, що у Львові буде, як це було й у Варшаві, проголошений період безплатної інсталяції телефонів, однак ще невідомо, коли це буде, бо воно залежить від великих технічних труднощів.

На фронті громадської праці.

Закінчення сільсько-господарського курсу для інструкторок в Союзі Українок у Львові.

В п'ятницю, 5. ц. м. вполудне, відбулося в домі Гол. Управи Союзу Українок у Львові пересічне свято. Дев'ятнадцять учениць тримісячного сільсько-господарського курсу для інструкторок при активній співучасті Ревіз. Союзу Українських Кооператив, Сільського Господаря і Маслосоюзу, — діставало дипломів скінченої науки. Дев'ятнадцять громадських, культурно-господарських робітниць (всі зі середньою освітою) кинули на фронт культурного піднесення нашого села, — почина великий!

Програма науки була закривана дуже широко і всебічно. Уважено всі ділянки господарського, організаційного, суспільно-опікунчого життя, сполучено зміло теорію з практикою. Вже саме вичислення учительського складу вказує загалом на обсяг науки. І так, на курсі вчили:

Пані: О. Ліщинська, І. Домбчевська, О. Шепарович, д-р С. Парфанович, І. Гургула, М. Рудницька, С. Храплива, С. Мельникова і панове: д-р О. Філяс, інж. Б. Попович, інж. Ю. Мудрак, інж. М. Гавриленко, інж. Е. Томашівський, д-р М. Холєвчук, інж. М. Хроноват, інж. М. Боровський, інж. Е. Храпливий, інж. М. Творило, дир. О. Лучийський та ін.

Дипломи скінчення курсу видано пп.: Баранова Олександра (Чортків), Бігуна Стефанія (Львів), Біла Анастасія (Дрогобич), Бучкевич Стефанія (Комарно), Демяновська Марія (Турка), Кізімович Марія (Бучач), Мороз Віра (Львів)

Макітрівна Ольга (Радехів), Пеленичка Ольга (Стрий), Подільська Марія (Городенка), м-р хемії Пшешорська Дарія (Львів), Сайовська Ярослава (Яворів), Сімко Ольга (Перемішль), Сливич Анна (Дрогобич), Стернюк Дарія (Пустомити), Сороківська Ірена (Комарно), Федорчук Стефанія (Львів), Шеремета Теодора (Рогатин), Шкромидівна Галина (Чортків).

Свято видання дипломів відчинила голова С. У. пос. Мілена Рудницька промовою до всіх, що співділали в організації курсу, а зокрема до курсанток. Дальше говорили: дир. Е. Храпливий (від С. Госп.), дир. О. Лучийський (від Рев. Союзу) та провідниця курсу і сіль-госп. референтка С. У. д-р Харитя Кононенко. Відповідала дуже гарно і дуже по громадськи курсантка п. Леся Баранова.

Вечором тогож дня відбулися прощальні сходи організаторок, прелегентського складу і курсанток. Приємна гутірка за склянкою чаю, протягнулася кілька годин.

Підсумовуючи загальне враження, слід підкреслити похвально ще раз ініціативу організації таких курсів. Їх повинно бути більше. Союз Українок стаючи на чолі такої акції, вказав наглядно велике зрозуміння найбільш пекучих потреб нашого села. І за це належить йому щире признання всього українського громадянства.

Г.

Грамофон у навчанні чужих мов.

Лещо про нові методи.

Новітні методи навчання чужих мов ідуть у тому напрямі, щоб учить чужих мов так, як учимось рідної. Діти можуть зовсім правильноми реченнями відповісти на всякі питання, пр. як зовуться, де є їхні родичі й т. д., ще заки підуть до школи, де вчать грамматики рідної мови. Отже бесіда не є звязана з попереднім знанням грамматики. Бо вчимось рідної мови так, що повторяємо почуте. Спершу певно ми не розуміли значіння слів, тільки догадувалися, потім при допомозі пізнаних слів випитувалися, аж вкінці ясно зрозуміли їх. Отже подібним простим шляхом можна вивчити й всякої чужої мови.

Тому, що не всюди можемо знайти чужинця, щоб нас правильно вивчив своєї мови, вжили до навчання мов грамофону. Сьогодні вже примінили електричне скоплення голосу й удосконалили його віддачу так, що первісний голос і його відбитка в грамофоні нічим не різняться. Тому грамофон є сьогодні дуже помічним середником у навчанні мов.

Перша метода, що примінила грамофон у навчанні мов, це Лангешайт, бо вже в 1905. р. чуємо частину його „Листів“ на плитах. За ним пішли інші (Рустін і т. д.). Але це були тільки виїмки з підручників тих метод.

Щойно недавно з'явилися цілі підручники чужих мов на плитах. Першою з тих метод є „Лингвафон“. Тут бачимо образ, його опис в даній мові та розмову на основі пізнаних слів; з плит виразно чуємо голос освіченого чужинця (пр. в англійськ. „Лингвафоні“ говорять професори університетів в Лондоні, Оксфорд і Кембридж). Щоб не привикнути до голосу й способу бесіди одної людини, чуємо тут кілька осіб у піллі курсі (пр. в англійськ. мові 7 мужчин і 2 жінки). Очевидно, що початкові лекції бесідники говорять помалу, а дальші чимраз швидше, аж вкінці доходять до швидкості звичайної бесіди. Є три курси: основний (16 плит), подорож со данім краю (15 плит), і виїмки з літератури (10 плит) Другою подібною метою є „Аудіо-Вокс“. Тут відразу починаємо подорожувати по данім краю. Образи творять справжній образковий словар даної мови. Курс має 15 плит.

Але найновішим здобутком у ділянці навчання чужих мов це „Оптофоніка“. Її творцем є

лімєць, Роберт Мертнер з Мінхен. Та метода опирається на твердження, що в щоденному житті вживаємо всего кілька тисяч слів, які повторюються в усіх зворотах і відмінах. Ті слова творять властиве ядро мови, що кругом нього гуртується дальших кількох тисяч усяких більше чи менше вживаних слів. Отже, як хочемо плавно говорити якоюсь мовою,

Враження з духовних вправ для священників.

У днях 24.—28. червня відбулися в мурах львівської Семінарії духовні вправи для священників, якими проводив сам сідоголовий, 70-літній Митрополит Андрей. Взяло в них участь близько 200 священників, бо сама вістка, що вправами буде проводити Високостойний Владика зделєтризувала численних. Духовні отці радо покинули свої щоденні клопоти по парохіях і прибули зі всіх майже деканатів, щоб послухати глибоких наук свого Провідника, обнови себе духом і вернути з новим запалом до щоденної душпастирської праці, що є немислимою без жертв і вищої допомоги.

Сама поява дорогого Провідника прикутого до візка, на яким його привозило на кожну науку, але все бадьорого духом, повного самованчення і апостольської ревності так будувала й ентузіазмувала учасників, що пригадували собі слова Апостола: бо в немочі сила усовершується (2 кор. 12, 9). Братя, радуємося, коли ми немічні, а ви сильні (2 кор. 13, 9.). В самій річці спливали на нас з уст вимовного бесідника якесь випа, внутрішня сила, надземний харизматичний дар, що удосконалював нас у часі наших розваг, скріплював у наших постановках, ставив нашу волю до боротьби з усіх сторін неступаючим алом, будовав величавий божий храм серед нас і в нас. Були хвилини, де бесідник підносив нас до екстази і захоплення, з яким впливав колись ап. Павло: Вже не я живу, але живу в мені Христос (Гал. 2, 20).

Правдиву аскезу черпається з життя Ісуса Христа, тому каже західний містик Тома Кемпійський араз на початку свого „Насладування Христа“: Summum igitur studium nostrum sit in vita Jesu Christi meditari.

Також відома є обьявлена правда, що кожне слово св. Письма чистішає до науки, до попра-

Всі навчаймося своєї літературної мови!

Хто хоче навчатись доброї української літературної мови, той мусить передплатити на 1935 рік

Науково-популярний місячник „Рідна мова“

присвячений всебічному вивченню УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ. — Головний Редактор і Видавець проф. д-р ІВАН ОГЕНКО. — ПЕРЕДПЛАТА: 6 зл. річно, 3 зл. піврічно, 1.60 чвертьрічно. За границею: в Європі 9 зл., поза Європою 2 амер. долари. Зразкове число 50 сот. Конто чекове П. К. О. число 27110. — Адреса Редакції й Адміністрації: Warszawa IV., ul. Stalowa 25 m. 10.

для одного народу — одна літературна мова!

треба середусім опанувати го ядро мови. Ще річ у тім, щоб нас приневолити говорити в даній мові. Тому „Оптофоніка“ заступає чужинця, що з нами веде розмову: ставляє нам питання й відповідає на наші питання. (Плита в часі нашої відповіді чи питання далі крутиться, але мовчить). Коли тільки слухаємо якоїсь мови з плити, то не все точно схопимо вимову з усіми відтінками. Але як бачимо, ще вимову даного слова (приблизно подану при допомозі наших букв), то багато легше й краще відшукуюмося в вимову чужинця, з тим самим еотім краще говоримо. Яке то має значіння прим. при англійськ. мові, де найбільшими труднощами є саме вимова, не треба й згадувати. На плитах „Оптофоніки“ є розмови зі щоденного життя, а текст має подану вимову при кожнім слові. Досі появилася щойно 6 плит до англійськ. (одна вже зовсім вичерпана: „Ландин ет е гланс“) та 6 плит до французької мови. Отже „Оптофоніка“ ще не є повна.

Досвід (прим. на філії української гімназії у Львові) показує, що ті методи дають добрий вислід, головно, як плит слухається багато разів і як учитель на основі тексту подає найважливіші граматичні правила; так ціла будова мови стоїть на трітких основах.

Примінення сьогодні вже удосконаленого грамофону в навчанні мов уподібнило присвоєння чужої мови до присвоєння рідної мови, влекшио вивчення чужої мови до найдальших меж і скоротило час науки. Тому й у нас повинні скористати (головно молодь) з тих новітніх метод і в такий спосіб вивчитися основно хоч одної світової мови.

Корнило Яворівський.

ви, до поучення в правді. Але щоб ця висока ціль досягнути, щоб підняти душу з буденности до небесних вишин, мусить сам провідник духовних вправ бути правдивим аскетом та крім глибокого знання св. Письма і науки отців, мати д-р бистрого пізнавання світа і людської душі. Тут лежить секрет його успіху. Такими власне прикметами визначалися усі науки нашого провідника духовних вправ. У них знайшов найтонший богослов, глибокий виклад про Тїнство і суть Жерти ще перед її завершенням на хресті, в них знайшов практичний душпастир небуденні вказівки ап. Якова про покуси, терпіння, віру, оживлену ділами, повздержність, янкіа і душпастирську ревність, що спасає душу грішника від смерті. Провідник не міг натішитися власною гомілією над полем Христу Апостолам і замислений хаті, що була повна глибоких аскетичних думок і пліла безперервно цілу годину, неначе чисте золоту з уст найбільш власничного Золотоустого. Понадто маса вказівок на сучасні небезпеки віри і моральности і новий підхід до наміченої теми, як не мали побудити кожного учасника до глибокої вичности Високостойного проповідника, яку при кінці висловив в імені всіх о. крил. Дзєрович.

Спільна фотографія закріпила цю пам'ятну хвилину духового миру і внутрішніх переживань та праці в напрямі обнови духа.

Учасник.

ДРУКАРНЯ „ДІЛО“
Львів, Ринок 10. Тел. 29-26.
Виконує швидко і солідно всілякого роду друкарські роботи
по найдешевших цінах!

Англійсько-французьке непорозуміння.

ПАРИЖ, 5. 7. ПАТ. Політичні кола приважують велике значіння до вчорашньої візити британського посла Клерка у прем'єра Лівалля. „Пті Парізієн“ подає, що розмова торкалася питань, які обговорювали вчора на засіданні британського кабінету. Демарш британського посла спричинений мабуть журбою англійського уряду, як здійснити програму устійнену 3. лютого ц. р. в Лондоні. Мабуть говорили теж про італійсько-абісинський конфлікт. Тому, що Ідемові не повелося в Римі, керівники британської політики шукають тепер іншого виходу і слід сподіватися, що у цій справі хочуть довести до порозуміння з французьким урядом.

„Ле Матен“ пише: Британський уряд припоручив своєму амбасадорові висвітлити французькому уряду, що В. Британія не хотіла вести ніякої тайної акції пропонуючи Італії порт Зайля, бо це був шойно проект. Якщо його Італія прийняла британський уряд був би порозумівся у цій справі з Францією й Абіссією.

„Експельзор“ зазначає, що така пропозиція окремого англійсько-італійського договору мусіла викликати деякі підозріння у Франції. Тому то Мусоліні відкинув пропозицію, бо вона загрожувала і французьким і італійським інте-

ресам. Політика, що спирається на засади поділу, щоб панувати над іншими, не є добра головні тоді, коли слід залучити всі сили в Європі, щоб вдержати мир. Труднощі, які виникли в останньому часі у французько-британських відносинах, є предметом міркувань теж інших шоденників.

„Ле Пті Журналь“ пише, що слід узгодити три питання. Перше торкається методи, яку британський уряд хоче вжити, щоб поладити абісинську справу. Іншого роду труднощі виникли з англійсько-німецького морського договору. Врешті третє. В. Британія занадто квапиться, щоб заключити летунську конвенцію та приготувати вже навіть формулу тихої співпраці з Берліном. Тепер одно з чільніших питань, які видає співпраця Франції з Англією є те, чи Франція взагалі візьме і на яких умовах участь у цих переговорах.

„Евр“ подає інші причини непорозуміння. Англії недоволені з військових французько-італійських розмов та поїздки шефа французького генерального штабу ген. Гамелена до Риму, бо міркують, що це заохочує Італію ангажуватися в абісинській справі.

— 0 —

Міністр Косцялковський у Львові.

Дня 4. ц. м. був у Львові міністр внутрішніх справ Маріян Зиндрам Косцялковський, щоб запізнатися з завданнями і потребами львівського

ПО ШИРОКОМУ СВІТІ.

— Прем'єр Болдуїн заявив у палаті громад. що дебата у справі закордонної політики відбується 11. ц. м.

— Британський уряд поставив найближчого тижня в п'яті громад внесок про додаткові кредити в сумі 15 мільйонів фунтів стерлінгів на розбудову британських летунських сил до 31. березня 1936. р.

— Міністр Лівалль прийняв румунського посла в Парижі Чесіоно, що повідомив його про хід розмов, які відбули у Монадні мін. Тітулеску.

— Австрійський віцеканцлер кн. Штаремберг відлетів передвчора пополудні до Риму.

— 3. ц. м. затримався в Саксонії малеври самоходних німецьких військ з учасню змоторизованих військових частин та змобілізованих приватних самоходів. Виправи відбуваються на воєнний лад. Триватимуть до 8. ц. м. Провід над малеврами має ген. Ліст. В останнім дні малеврам буде приглядатися міністр війни ген. Бломберг.

ПОЛЬЩА БУДЕ ПОСЕРЕДНИЧИТИ МІЖ ФРАНЦІЄЮ І НІМЕЧЧИНОЮ?

У політичних колах у Парижі кружляють поголоски, що Польща буде посередничити між Францією і Німеччиною. Тому мін. Бек у найближчому часі поїде до Парижа з візитом до мін. Лівалля.

НЕ БУЛО НАРУШЕННЯ СОВІТСЬКОГО КОРДОНУ.

ТОКІО, 5. 7. ПАТ. Предсідник найвищої воєнної ради ген. Мінамі розглянувши совітську ноту у справі порушення в кількох випадках кордону японськими і манджурськими військами переказав її японському міністерству закордонних справ, заперечуючи поданим в ній фактам.

СИТУАЦІЯ НА ДАЛ. СХОДІ ДАЛІ НЕПЕВНА.

ПЕКИН, 5. 7. ПАТ. Нині рано покарали смертю провідника повстанців Туан-Чу-Чіча, якого зловили недалеко Туан-Чуу 1. ц. м. Туан-Чу-Чіч був командантом панцирного поїзду, що збомбардував місто.

ПЕКИН, 5. 7. ПАТ. З японських військових кол повідомляють, що були поодинокі випадки, що японські політичні авантюристи прилучувалися до піаністично-китайських сепаратистів у їх акції проти Пекіну 28. червня. Японська жандармерія і консулярна поліція у Китаю слідить за діяльністю цих авантюристів і багато їх уже приарештувала.

ШАНГАЙ, 5. 7. ПАТ. Японська влада заборонила всякі збори японських організацій, щоб уникнути інцидентів. Ситуація в Шангаї є й надалі напружена.

КОЛИ ДІЙДЕ ДО ВІЙНИ З АБІСІНІЄЮ?

Міродатні кола в Римі запевняють, що якщо італійсько-абісинський конфлікт не поладнають згідно з домаганнями Італії, війна з Абіссією вибухне 15. вересня ц. р. Абіссія теж підготується з поспіхом до війни.

го воевідства. В часі побуту міністр зложив візити церковним, військовим і цивільним достойникам та чільнішим громадянам львівського громадянства. 5. ц. м. міністр виїхав на терен поодиноких старост.

МІН. КОСЦЯЛКОВСЬКИЙ У МІСТ. ШЕПТИЦЬКОГО.

Мін. Косцялковському товаришати у його подорожі директор політичного департаменту у міністерстві внутрішніх справ Кавецький і начальник департ. меншин Сухенек. У Львові мін. Косцялковський склав візити митр. Шептицькому, архиеп. Твардовському і архиеп. Теодоровичеві, шефам військової і цивільної влади. Вечором міністр оглянув місто і був на вечері в однім з ресторанів.

НОВИНКИ

— ПРИЙМАЮ ПАЦІЄНТІВ у моїм заведенні вул. Сикстуська 17 в сезоні літнім від 9—1 і від 3—6.30. В неділю і свята за попереднім згодошенням. НАСС. 1744 4-4

— Робітня футер Юліяна Глушевського, Львів, пл. Капітульна 3, I. пов., тел. 54-56. Приймає футра до переходу на літо. 1138 28-2

— Нові деками у львівському університеті. Виділові ради вибрали деканом на новий академічний рік: на теологічному відділі проф. кс. д-ра Яна Стемпу; на правничому відділі проф. д-ра Людв. Ерліха; на медичному проф. д-ра Волод. Косковського; на гуманістичному проф. д-ра Каз. Кольбушовського і на математичному відділі проф. д-ра Стан. Кульчинського.

— Учительська делегація у Митрополита. Експ. Митрополит Шептицький прийняв 1. ц. м. делегацію учительського збору католицької практичної гімназії в Стрию. Делегація перетала звіт з цілорічної діяльності гімназії і утердала таблю перших учнів цієї школи з урядовими, зладжене самою молоддю з нагоди попису і роздачі свідоцтв. Експ. Митрополит висловив своє задоволення з праці нової гімназії, признаючи велику користь з такої школи для народу.

— За знищення Йорданського хреста. У Свяничеві пов. Долина була ще 18. січня ц. р. така подія: Оплядач худоби Йосиф Чеховський і колишній народний вчитель Станіслав Кулеша, жадаючи і стісельці вночі перед Йорданським святом знищили зроблений з леду хрест і підготовані для водосвяття уладження, а Чеховський крім того поганю обезчестив це місце. Парохіальний уряд у Сваричеві зробив доносення до прокуратрії у Стрию і дня 18. червня ц. р. відбулася перед судом у Рожнітозі розправа. Пізаним доказано вину і суд засудив Чеховського на 8 місяців, а Кулешу на 6 місяців арешту, обох з призначенням на 2 роки, бо не були досі карані. Крім того засуджені мають заплатити кошти процесу 60 зол.

— Неповажний свідок. Перед апеляційним судом у Кракові відбулася розправа проти о. Зододимира Іванчука, гр.-кат. пароха в Яворнику і катихита місцевої школи. Обвинуваченому закинули, що висловився без належної пошани супроти президента Польщі. Свідком, що його обтяжував, був 13-літній учень Микола Засилишин. Інші учні заперечили, щоб катихит допустився зневаги голови держави. В апеляцій-

суді м. р. окружний суд засудив о. Іванчука на 8 місяців безоглядної в'язниці. Апеляційний суд у Кракові увільнив о. Іванчука від в'язни і кари. В мотивах зазначив, що головний свідок Засилишин є хлопцем пустим, що робив тільки збитки у школі, тому на його звинувачення годі опиратися.

— Невикористання відпустки. Найвищий суд оголосив таке рішення: Службовець, який не скористав з належної відпустки на протязі календарного року, не може домагатися за те додаткової винагороди. Це рішення має зробити кінець багатьом судовим процесам з цього приводу.

— Низький стан гігієни у школах. Лікарська комісія у Вильні злострувала всі міські школи, причому оглянула коло 4.000 дітей. Стверджено, що поверх 2.000 дітей було брудних і завошивлених. Поверх 1.000 дітей переходило ріжні заразливі недуги а багато дітей не має поняття про головні основи гігієни. Дома ніхто їх цього не вчить, а наука гігієни в школах ведеться в дуже скромних розмірах.

— Чи в часі бурі їхати ровером або самоходом? Досі думали загально, що їдучому ровером або самоходом нічого не може статися в часі бурі, бо опони є достаточним ізолятором, який виключує удар грому. У Відні переведено наукові досвіди, які виказали, що вже при електричній іскрі 15.000 вольт опони не творять ніякої ізоляції. Коли взяти на увагу вогкість і заболочення опон підчас бурі, правдоподібність небезпеки при дуже великій силі удару грому є така сама як для тих, що їдуть пішки або їдуть звичайним возом.

— Оборони Меч. Тумена, що вбив минулого тижня у Львові свою жінку, піднявся адвокат д-р Ляндав, той сам, якого Тумен сильно соборував у своїй газеті підчас голосного процесу Штайгера, звалюючи вину за замах на през. Войцеховського на жидів. Д-р Ляндав був, як відомо, оборонцем Штайгера.

— 14 самогубств за 4 дні dokonano в останньому часі у Львові. Є це рекордова цифра в порівнянні з попередніми тижнями. На основі полишених листів або зізнань близьких осіб причиною самогубств були переважно матеріальні клопоти, отже: нужда, брак засобів до життя, банкрутство, літність, ріжні життєві невдачі, а вкінці недуга та любов.

— За ОУН. У Володимирі Волинським відбулася розправа перед лужиким окружним судом на виїзній сесії проти двох молодих українців за приналежність до ОУН. Суд засудив Петра Мотилу і Даміана Чеха по 4 роки в'язниці.

— Краєва хроніка. Над Сморгем біля Скольного перетягла сильна буря й паробила в околицях лісах великої школи. — В кам'яній рабіна Небенцеля при вул. Ройовського в Станіславові вибухла петарда, зроблена зі старого гарматного стрільця, і знищила одну кімнату. Від вибуху потріскали всі вікна.

— Смерть від лікарської нарकोзи. До амбулаторії суспільної безпекальній у Варшаві зголосився 33-літній робітник Еміль Жабчинський, щоб піддатися реткій операції. Коли хорому вприснули наркотик, до якого його організм чув ідіосинкразію, настала сильна реакція і пацієнт незабаром помер.

— Продала дитину за 40 левів. Поліція в Араді арештувала циганку, що водочилася з малою дівчиною по домах і жебрала. Стверджено, що цю дівчинку циганка купила від одної селянки в околиці за 40 левів (поверх 1 ал.). Обі жінки потягнено до судової відповідальності за торгівлю людьми.

— Самходова катастрофа склалася біля Бойон у південній Франції. З причини ушкодження керми вантажний самохід зі 6 пасажирами скотився з горбка і впав у ріку Адур. Усі пасажири потопилися. Шоферові, що зачасу зіскочив, удалось урятуватися.

— Тифозна пошесть у Римі. Як повідомляє агенція Стефані, шороку з початком літа в Італії поширюється тиф. Цього року при виїмковій спеці число занедажвань значно зросло. В Римі впродовж місяця червня стверджено 1170 тифозних випадків, з того 22 смертних. Хорують на цю недугу особливо у дільницях бідніших, те нема її майже зовсім у дільницях багатіших, школах і серед війська. Причини пошести докладно не стверджено, але то певне, що не спричинила її вода ani молоко. Уряд публічно го здоров'я видав відповідні санітарні розпорядки.

— Ріжні вістки. В Ленінграді задержано з червня ц. р. 1177 опущених дітей. — В Мексикі застрайкували всі вчителі, не одержавши платні. — Студентка ленінградського інституту для фізичного виховання, Куталова, вискочила з літака на висоті 7.750 метрів і при допомозі легкого парашюта опала щасливо на землю.

ТЕРНОПІЛЬ.

РОГАТИН.

За оголошенням редакції не відповідає.

ГРОШ

В друкарні Вид. Спілки „Діло“, Львів, Ринок 10.